

دوران کنونی را به تعبیری عصر ارتباطات و اطلاعات نامیده‌اند. زندگی بشر در حال حاضر تا حد زیادی تحت تأثیر وسایل اطلاعاتی- ارتباطی قرار دارد، در این میان رسانه‌ها به ویژه رادیو و تلویزیون، تأثیر بسیار وسیع‌تر و عمیق‌تری بر جای می‌گذارند به گونه‌ای که به زندگی مردم و جوامع مختلف شکل می‌بخشند و افکار و عقاید خود را به آنان تلقین و تحمیل می‌کنند. از این رو برای آشنایی همکاران رسانه‌های رادیو و تلویزیون با مقوله فوق، جهت سیاست‌گذاری و اتخاذ راهبرد رسانه‌ای و به منظور حرکت در فرایند جامعه شبکه‌ای، اداره کل امور بین‌الملل سازمان به تهیه سلسله گزارش‌هایی از رادیو و تلویزیون کشورها پرداخته است که گزارش زیر به بررسی رادیو و تلویزیون در آفریقای جنوبی (SABC) می‌پردازد.

سال‌های اولیه

SABC در سال ۱۹۳۶ با حکم پارلمان تأسیس شد و جایگزین شرکت رادیو و تلویزیون آفریقای تحت کنترل دولت که در همین سال بسته شده بود گردید. این شرکت برای چند سال تحت انحصار و کنترل دولت حزب ملی اقلیت بود و اکثر مدیران ارشد آن اعضای Broederbond (انجمن سری آفریکانسی) بودند که بعدها از این انجمن بیرون کشیده شدند مانند دانشگاه Stellenbosch. این شرکت به زبان آفریقای جنوبی (Suid- Afrikaanse Uitsaakorporasie) به نام (SAUK) معروف است، البته این نام دیگر در شرکت استفاده نمی‌شود، مگر در برنامه خبری به زبان آفریکانس. تا سال ۱۹۷۹، SABC شبکه‌های رادیو و تلویزیونی را در نامیبیا راه‌انداخته بود که در آن زمان تحت سلطه آفریقای جنوبی بود، اما در همان سال به شرکت رادیو و تلویزیون آفریقای جنوب غربی (SWABC) منتقل شد و همین امر

موجب گردید که شرکت رادیو و تلویزیون

نامیبیا (NBC) پس از استقلال این کشور در سال ۱۹۹۰ تشکیل شود.

تاریخ اخیر

SABC و شبکه‌هایش در سال ۱۹۹۶ برای ارائه خدمات بهتر ساختار خود را تغییر دادند و بر انجمن دموکراتیک تازه شکل گرفته ۱۹۹۴ آفریقای جنوبی تأثیر گذاشتند. البته از همان زمان مورد اتهام قرار گرفت که از حزب سیاسی حاکم (ANC) مخصوصاً در زمینه پخش اخبار طرفداری کرده است. با این حال بازیگر اصلی در صحنه رسانه‌های رادیو و تلویزیون کشور باقی ماند. در سال‌های بین ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۵ انتقادهای شدیدی به این رادیو و تلویزیون دولتی شد و این رادیو و تلویزیون متهم به خودسانسوری، فقدان واقع‌بینی و گزارش‌های خبری گزینشی شد.

رادیو SABC در سال ۱۹۳۶ به واسطه حکم پارلمان که از شرکت رادیو و تلویزیونی آفریقا (مسئول چند نمونه پخش رادیویی ابتدایی در دهه ۱۹۲۰ در آفریقای جنوبی) دریافت کرده بود تأسیس شد. SABC شبکه‌هایی را به زبان‌هایی که آن موقع زبان رسمی کشور محسوب می‌شدند مانند انگلیسی و آفریکانس راه‌اندازی کرد و برنامه‌هایی نیز به زبان‌های محلی مانند زولو (Zulu)، (Xhosa)، سسوتو (Sesotho) و سوانا (Tswana) پخش کرد. اولین شبکه خصوصی SABC در سال ۱۹۵۰ آغاز به کار کرد. این شبکه به رادیو اسپرینگ‌بوک (Springbok) معروف بود و به زبان‌های انگلیسی و آفریکانس برنامه پخش می‌کرد. ایستگاه‌های موسیقی FM محلی در دهه شصت آغاز به کار کردند. موسیقی محبوب و عامه پسند SABC عقاید ابتدایی حزب محافظه کار دولتی گروه

ملی را با موسیقی تیبیل‌ها و سنگ‌های پرموج منعکس می‌کردند که اگرچه جلوی پخشش گرفته نشد ولی اکثراً نپسندیدند، این موسیقی با نام موسیقی «وسط جاده» و همانند موسیقی گروه آمریکای Bread بود.

در سال ۱۹۶۶ SABC همچنین یک شبکه برون‌مرزی با نام رادیو RSA تأسیس کرد که به سایر زبان‌های آفریقایی و از جمله فرانسه، پرتغالی، آلمانی و هلندی برنامه پخش می‌کرد. این شبکه همچنین به کانال آفریقا (Channel Africa) هم معروف بود.

بازسازی رادیو

در سال ۱۹۹۶، SABC اقدام به بازسازی اساسی شبکه‌های خود کرد. مهم‌ترین شبکه رادیوی انگلیسی زبان نام SAFM را به خود گرفت که مجری‌های سیاهپوست بسیاری داشت و موجبات آزار بسیار از شنونده‌های سفیدپوست را که به انگلیسی «فصیح» عادت داشتند فراهم نمود. این رادیوی جدید پس از فراز و نشیب فراوان بالاخره تعداد زیادی مخاطب به‌دست آورد و به‌عنوان گل سرسید دموکراسی جدید شناخته شد. با این حال مداخلات دولت در کار این رادیو و تلویزیون دولتی در سال ۲۰۰۳ موجب بروز تغییراتی در SAFM گردید که حالا دیگر رشد وارونه داشت و به سرعت رو به انحطاط می‌رفت. امروزه این شبکه تنها ۱٪ کل جمعیت مخاطبان خود را سرگرم می‌کند. مهم‌ترین شبکه رادیو آفریکانس، که در سال ۱۹۹۵ به رادیو Sonder Grense (به معنای رادیو بدون مرز) نام گرفته بود، با تغییر و تحولات موفقیت‌آمیزی روبه‌رو شد.

رقبای رادیو SABC نیز تقاضای مشابهی دریافت کردند. owned Radio702، Stereo ۵ Gape talk2، Primedia Highveld 1.۴۷ به سرعت مخاطبان و درآمدهای سرشاری با مدیریت زیرکانه از زمان آزادی امواج رادیویی در آفریقای جنوبی به‌دست آوردند. سایر ایستگاه‌ها نظیر YFM در اختیار سیاهپوستان Kaya FM ۵ نیز مخاطبان بسیاری از میان اکثریت سیاهپوستان به‌دست آوردند.

فهرست شبکه‌های رادیویی

SAFM به زبان انگلیسی

5 FM به زبان انگلیسی

رادیو Metro زبان انگلیسی

رادیو Sonder Grense به زبان آفریکانس

Ukhizo FM به زبان زولو

Umhlobo Wenene FM به زبان خوسا

Thobela FM به زبان پدی (pedi)

Lesedi FM به زبان سوتو

Motsweding FM به زبان سوانا

Phalaphala FM به زبان وندا (Venda)

Ligwalagwala FM به زبان وازی (swazo)

Ikwekwez FM به زبان دبل (Ndebele)

Lotus FM به زبان انگلیسی برای جامعه

هندی

تلویزیون

تاریخ اولیه (۱۹۷۱ تا ۱۹۹۵)

در سال ۱۹۷۱ پس از سال‌ها بحث و مشاجره بر سر معرفی تلویزیون، SABC بالاخره اجازه پیدا کرد تا یک شبکه تلویزیون رنگی را که پخش آزمایشی خود را در پنجم می ۱۹۷۵ در شهرهای بزرگ آغاز کرد به راه‌اندازد، قبل از آنکه در ششم ژانویه ۱۹۷۶ در سرتاسر کشور مورد بهره‌برداری قرار گیرد. بودجه این شبکه تلویزیونی در ابتدا با مجوز تأمین شد درست مانند آنچه در انگلستان اتفاق افتاده بود، اما تبلیغات در سال ۱۹۷۸ آغاز شد. بودجه SABC (چه رادیو و چه تلویزیون) هنوز هم تا حدودی از طریق مجوز (که اخیراً به ۲۵۵ ت در هر سال رسیده) تأمین می‌شود.

این شبکه در ابتدا تنها به زبان‌های انگلیسی و آفریکانس برنامه پخش می‌کرد و بیشتر روی برنامه‌های مذهبی که یکشنبه‌ها پخش می‌شد تأکید داشت. یک اپرای آبکی محلی با نام روستاییان که به یک معدن طلا حمله می‌کرد نیز پخش شد. این در حالی است که سایر تولیدات محلی مانند Dingleys The به عنوان یک کار آماتور شناخته شد. اتحادیه بازیگران انگلیس به دلیل سیاست‌های آپارتاید آفریقای جنوبی فروش برنامه به آفریقای جنوبی را تحریم کرد، این بدان معنا بود که اکثریت برنامه‌های به‌دست آمده در سال‌های ابتدایی آمریکا تأمین می‌شد. با این حال، مجموعه نمایش پلیسی Sweeney متعلق به تلویزیون Thames

به‌طور خلاصه در تلویزیون SABC به نمایش درآمد و به زبان آفریکانس به نام Blitspatrolie دوبله شد. بعدها وقتی که سایر برنامه‌ها دوبله شدند، موسیقی متن اصلی فیلم‌ها از کانال FM رادیو پخش می‌شد. برنامه‌سازی ابتدایی با بودجه محدود و مخصوص مخاطبان کودک بعدها به‌صورتی کاملاً ابتکاری درآمد و برنامه‌هایی نظیر برنامه عروسکی به زبان آفریکانس با نام Haas Das se Nuus Kas و اسکار در Asblikfontein هنوز هم به یاد اکثر افراد مانده است.

تلویزیون SABC در کشورهای همسایه‌ای نظیر بوتسوانا، لسوتو و سوازیلند قابل دریافت است. در سال ۱۹۸۱، SABC کمک کرد تا یک شبکه تلویزیونی در نامیبیا راه‌اندازی شود و اغلب برنامه‌ها به‌صورت نوارهای ویدئویی از آفریقای جنوبی سرازیر شدند. در سال ۱۹۸۲، یک شبکه دیگر معرفی شد که به زبان آفریقایی برنامه پخش می‌کرد. این شبکه اصلی که نام TV1 را به خود گرفت، مانند سابق به دو زبان انگلیسی و آفریکانس برنامه پخش می‌کرد. زیرنویسی در تلویزیون در آفریقای جنوبی تقریباً اصلاً وجود نداشت، اگرچه امروزه بسیاری از مجموعه‌های نمایشی غیرانگلیسی به زبان انگلیسی زیرنویس می‌شوند. این شبکه دوم که به TV2، TV3، و حتی TV4 هم معروف است بسته به وقت روز، مجدداً نام تجاری ارزش‌های جامعه معاصر CCV (Values Contemporary Community) را از آن خود کرد. شبکه سوم که معروف شد نام TSS یا Topsport Surplus را به خود گرفت، نام تجاری گزارش خبری SABC است، اما این شبکه دوباره نام‌گذاری شد و نام National Network (NNTV) را از آن خود کرد.

تاریخ اخیر (۱۹۹۶ تا حال)

در سال ۱۹۹۶، تقریباً دو سال بعد از اینکه ANC به قدرت رسید، SABC سومین مجموعه از شبکه‌های تلویزیونی خود را مجدداً سامان داد تا بیشتر زبان‌های مختلف را ارائه دهد. این شبکه‌های جدید نام‌های SABC1، SABC2، SABC3 را به خود گرفتند. این مسئله به تنزل درجه زبان آفریکانس منجر شد و مدت پخش این زبان کاهش

یافت. این حرکت باعث عصبانیت بسیاری از سفیدپوستان شد. **SABC** بعدها ایستگاه Bantustan را که متعلق به Bophuthatswana سابق بود در خود فرو برد.

سایر برنامه‌های خبری

SABC از سال ۱۹۹۰ برنامه‌های خبری بین‌المللی **CNN** را پخش کرد، اما در سال ۲۰۰۳ و متعاقب با تجاوز به عراق از این کار دست کشید و در حال حاضر در ساعات اولیه روز به پخش برنامه‌های خبری **BBC World** می‌پردازد. تماشاچیان آفریقای جنوبی که مایلند برنامه‌های خبری بین‌المللی را تماشا کنند می‌توانند آبونه **DSTV** شوند که **BBC World**، **CNN International** و **News Sky** را پخش می‌کند.

شبکه‌های جدید

در سال‌های اخیر، **SABC** اقدام به راه‌اندازی دو شبکه تلویزیونی برای بقیه قاره نمود: **SABC Africa** (یک شبکه جدید) و **Africa2** (مخصوص برنامه‌های سرگرم‌کننده از آفریقای جنوبی و سایر کشورهای آفریقایی). این شبکه‌ها در **DSTV** رایگان است. در سال ۲۰۰۳، **Africa2** با **SABC Africa** ادغام شد. بولتن‌های خبری **SABC Africa** نیز در کانال تلویزیون ماهواره‌ای (OBE) **Original Black Entertainment** در انگلستان قابل دریافت است.

در آفریقای جنوبی نیز، **SABC** راه‌اندازی دو شبکه تلویزیونی منطقه‌ای را با نام‌های **SABC5** و **SABC6** اعلام کرد که روی زبان‌هایی به غیر از انگلیسی تأکید داشت. **SABC4** برنامه‌هایی به زبان‌های سوانا، سسوتو، پدی، سونگا، وندا و آفریکانس و انگلیسی برای استان‌های شمالی کشور پخش می‌کرد. در استان‌های جنوبی، **SABC5** برنامه‌هایی به زبان‌های خوسا، زولو، دبل و وازی و آفریکانس و انگلیسی پخش می‌کرد. **SABC4** و **SABC5** کاملاً متفاوت با سایر شبکه‌های **SABC TV** از طریق ماهواره قابل دریافت نیستند.

رقابت

در سال ۱۹۸۶، حق انحصاری **SABC** بر

تلویزیون با راه‌اندازی یک شبکه زیرنویس دار با نام **M-Net** که توسط کنسرسیوم ناشران روزنامه پشتیبانی می‌شد، زیر سؤال رفت. با وجود این، این شبکه هنوز نمی‌توانست برنامه‌های خبری و برنامه‌های مربوط به وقایع روز را که تحت حفاظت **SABC** بودند پخش کند. توسط **SABC** به واسطه راه‌اندازی اولین کانال تلویزیونی خصوصی رایگان با نام تلویزیون ماهواره‌ای **etv** که همانند بسیاری از شرکت‌های مادر مانند **M-Net** گسترش یافت، از بین رفت. **Multichoice** در سال ۱۹۹۵ شبکه تلویزیون ماهواره‌ای دیجیتال خود را با نام **ثتث** راه‌اندازی کرد. با این حال درخور ذکر است که اغلب شبکه‌های تلویزیونی **SABC** هنوز به عنوان بخشی از این شبکه تأمین می‌شوند.

۶) فهرست شبکه‌های تلویزیونی

۱۹۷۶ تا ۱۹۹۵

TV1

TV2

TV3

TV4

Topsport/NNTV

۱۹۹۶ به بعد

SABC1

SABC2

SABC3 انگلیسی

SABC آفریقایی

SABC4 (در حال پیشرفت)

SABC5 (در حال پیشرفت)

نقد

SABC

بازگشت به روزهای آپارتاید نشان می‌دهد که بسیاری از مردم معتقدند که **SABC** «بلندگوی دولت» است، درست مانند زمانی که حزب حاکم از **SABC** به عنوان ایستگاهی برای پخش تبلیغات برای مردم استفاده می‌کرد. به رغم تغییرات در دولت، این دریافت عمومی در اوت ۲۰۰۵ یعنی زمانی که **SABC** زیر آتش شدید رسانه‌های غیروابسته و مردم قرار گرفت، ایجاد شد برای اینکه نتوانسته بود صحنه‌ای از قائم مقام رئیس جمهور فومزیل لامبو-کوکا را هنگامی که با هو کردن اعضای نیک جوانان **ANC** از صحنه خارج شده بود، پخش کند. اعضای

ANC حمایت خود را از قائم مقام سابق رئیس جمهور باکوب زوما که به تازگی اخراج شده بود، نشان دهند.

رادیو و تلویزیون رقیب (**etv**) به طور کاملاً علنی **SABC** را به دلیل «گزارش‌های مغرضانه» متهم کرد زیرا **SABC** نتوانسته بود فیلم کوتاه ویدیویی از قائم مقام تحقیر شده رئیس جمهور پخش کند، اما اسنوکی زیکالالا، رئیس بخش اخبار و سخنگوی سابق **ANC** با عصبانیت پاسخ داده بود که فیلم‌بردار آنها در جلسه حضور نداشته، مسئله‌ای که بعداً کذب بودنش ثابت شد زیرا فیلم کوتاه **etv** نشان داد که فیلم‌بردار کرده است.

روابط دولتی **SABC** نیز مورد بررسی دقیق و موشکافانه‌تری قرار گرفت، بعد از اینکه در آوریل ۲۰۰۵، رئیس جمهور زیمباوئه، رابرت موکا، به صورت زنده با زیکالالا که کمیسر سیاسی **ANC** بود مصاحبه کرد، این مصاحبه به عقیده عامه مردم «موردی انتقادی» و طفره‌آمیز بود و سؤالات جنجال‌برانگیزی در زمینه سیاست‌های اصلاحات ارضی افراطی و نقض حقوق بشر در آن مطرح شد.

در ماه مه ۲۰۰۶، **SABC** به خودسانسوری متهم شد زیرا حاضر نشده بود مستندی در زمینه زندگی رئیس جمهور آفریقای جنوبی، تابوبکی، پخش کند و تقاضا کرده بود که تهیه‌کنندگان فیلم‌های **Daylight** راجع به آن حرفی نزنند. این مسئله مورد انتقاد شدید گروه‌های رسانه‌ای غیروابسته قرار گرفت. در پاسخ، بخش تبادل آزادی بیان بین‌المللی در زمینه تمایل اخیر **SABC** به خودسانسوری اعلام خطر کرد.

در ژوئن ۲۰۰۶، اتحادیه بین‌المللی خبرنگاران با اشاره به «خودسانسوری» و «مدیران صاحب نفوذ سیاسی» حذف مستند تابوبکی را محکوم کرد.

همچنین در ژوئن ۲۰۰۶، مجری **SAFA**، جان پرلمن، در برنامه‌ای اشاره کرد که **SABC** فهرست سیاهی از مفسران تهیه کرده است. کمیسیون تحقیقی نیز توسط **CEO Dali** **SABC** تشکیل شد که ادعا می‌کرد که زیکالالا افراد را در فهرست سیاه خواسته شده قرار داده است.

